

MÖTE MED MARIE OCH SAXOFONERNA

Musikgymnasiets orkestersal i Norrköping. Elever från alla tre årskurserna, förväntansfulla men naturligtvis också tonårsblasé. Men visst, saxofonen är ju ett instrument som många elever spelar, och då mestadels jazz.

Så kommer de in, gubbarna i Stockholms Saxofonkvartett. Hördes ett litet fniss? Och så Marie Samuelsson, tonsättare vars musik ska spelas, och som ska visa sig ställa höga krav på deras förmåga att lyssna – det är knäpptyst under musiken! Hon ska också presentera programmet. Hon berättar engagerat och av egna erfarenheter, chosofritt och ledigt. Alla förstår, nickar instämmande. Hon vet ju verkligen vad hon pratar om.

Hon berättar om ett seminarium när hon var elev på Musikhögskolan med just den här Saxofonkvartetten, och hur hon fascinerades av ”slaptounge”. Saxofoneleverna lystrar. Slaptounge?? En musiker visar och jubel bryter ut. Kan man spela så? Hur gör man? Och så följer hela stycket som inspirerades av detta ljud, Signal. Ett stycke som blev Maries genombrottsverk, som spelats över hela världen, och som kvartetten spelat otaliga gånger, en orgie i slaptounge, i polyrytmik och häftiga accenter. Det är krävande, men alla sitter blick stilla, förundrade över musikernas enorma skicklighet och musikens kraft. Kan Marie verkligen ha skrivit detta? Hon ser ju alldeles normal ut, kan en tonsättare se ut så?

Polyrytmik? Eleverna får göra ett experiment och olika grupper klappar olika rytmer samtidigt. Aha!

Det uppstår en intresserad dialog, och Marie berättar om kassetbanden med vargars ylande som hon fick av en naturvän. Hur hon fascinerades av ljuden, analyserade dem, bearbetade dem elektroniskt och fann att de låg så nära saxofonen att hon skrev I vargens öga för altsaxofon och tape. Och eftersom vargar inte bryr sig om våra skalor blev altsaxofonisten Jörgen Pettersson tvungen att hitta grepp för samtliga kvartstoner. Det gick! Och efter seansen i orkestersalen blev det en kö av intresserade saxofonelever som undrade hur man tog greppen.

Maries erfarenheter av såväl rock- och improvisationsgrupper som av komponerad musik resulterade också i att hon komponerade verket Improvisation-Komposition för två saxofonister med olika roller.

Programmet innehåller förvisso modern och avancerad musik, men spelad med en bravur som resulterade i applåddåskor och en starkt ökat förståelse för vad tonsättare och musiker kan syssla med. Mötet med en aktiv tonsättare, en medelålders tjej med skinn på näsan, stärkte självkänslan inte bara hos flickorna. Diskussionerna fortsatte i trappen, inspirerat, överraskande, beundrande, omskakande – och några fördomar färre.

Stig Jacobsson

ETT LJUD BLIR MUSIK

Vad händer i kompositörens huvud? Hur tar den nyskrivna musiken gestalt?

Marie Samuelsson & Stockholms Saxofonkvartett spelar och berättar

Följ med när tonsättaren Marie Samuelsson och Stockholms Saxofonkvartett med utgångspunkt från fyra av Maries musikstycken; Signal, I vargens öga, Komposition – Improvisation och Sirén, berättar och spelar i en öppen konsertform med seminarier och workshops. Marie visar lekfullt upp modeller till komposition som kan ge eleverna verktyg till fortsatt eget skapande. Stockholms Saxofonkvartett berättar om interpretens roll, och hur det är att arbeta som musiker idag.

Målgrupp: Gymnasieskolor och högskoleskolor med estetisk inriktning, kulturskolor och folkhögskolor. Vi vänder oss även till konsertarrangörer.

Mål: Öka förståelsen och intresset för vår tids musik.

Marie var huvudtonsättare vid Stockholms Konserthus Weekendfestival 2007. Hon har skrivit en lång rad verk som har spelats av orkestrar och kammarmusiker i Sverige och internationellt. Hon har arbetat som gästprofessor i komposition vid Kungl. Musikhögskolan i Stockholm och är sedan 2013 vice preses i Kungl Musikaliska Akademien. Marie har även en bakgrund som musiker och har spelat klassiskt och rock/improvisationsmusik.

Stockholms Saxofonkvartett har stor vana att vända sig till såväl ungdomar som vuxen publik. Genom projektet Kontra har vi genomfört ett stort antal seminarier och workshops. Våra tonsättarpresentationer i Studio 53:s regi har blivit en succé. Här skulle vi få möjlighet att föra ut vårt koncept i hela landet.

Vi har samarbetat med Marie Samuelsson i över tjugo år. Hennes verk Signal och I vargens öga har vi framfört med stor framgång i Sverige och i många andra länder alltifrån Sydafrika till Sibirien i Ryssland.

EN ÖPPEN KONSERT MED SEMINARIUM OCH WORKSHOP

Vi har hittills besökt och har fler inplanerade.

Musikklasserna i

1. De Geer skolan i Norrköping
2. Rytmus Gymnasium i Stockholm
3. Nacka Musikklasser
4. Ungdomar har kommit till Saxofonkvartettens lokaler i Stockholm

Sammanfattning:

Vi har varit ute i musikklasser på gymnasienivå. Eftersom det är mycket svårt att få skolorna att ge bidrag har de endast kunnat ge en del i resebidrag. Kungliga Musikaliska Akademien gav ett visst stöd till Saxofonkvartetten 2012. Eftersom projektet är fortgående, men avslutat enligt vår projektplan för fst skickar jag nu fakturan på min andra del av Stenhammarprojektet. Glädjande nog fortsätter projektet in i framtiden! Det verkar som vi får fler som vill att vi kommer och andra som bidrar. Roligt!

Bifogar

1. Möte med Marie och saxofonerna som Stig Jacobsson skrivit om besöket hos De Geer i Norrköping
2. Vad som hänt enligt projektplanen
3. Ett ljud blir musik

Beroende på att jag och saxofonkvartetten har haft många andra uppdrag har vi spritt ut besöken över 2012 - 2013. Vår erfarenhet är att det tar längre tid att planera in besöken än vi trodde, speciellt med hänsyn till skolornas egen planering.. Projektet har fungerat mycket väl och ungdomarna är helt tagna av att möta en levande ensemble och de ljud och idéer man som tonsättare kan använda sig av när man komponerar!

Jag och saxofonkvartetten varvar musik, jag berättar om kompositionstekniker och saxofonkvartetten fyller på, vi drar in frågor, gör poly rytmiska klappövningar och visar notbilder om vartannat. Jag pratar om bl a improvisationsmusik och rockmusik som inspirationskällor till kompositionsmodeller jag sedan använt. Hela projektet brukar landa väl hos eleverna, mycket eftersom vi använder ett okomplicerat tilltal om en mer komplex musik än de är vana vid. Eleverna har kommunikativt tagit in musiken och ställer frågor. Som tonsättare har det varit ovärderligt att ha med sig musiker i rummet!

Program i korthet:

Start att saxofonerna spelandes kommer in en och en i rummet:

1. Improvisation – Komposition

Vi presenterar oss.

Jag berättar ungefär så här med en enkelt tilltal:

Den ena saxofonstämman innehåller improvisationsmaterial och motiv noterade med givna tidsramar. Den andra stämman är noterad. Jag utgick från några musikaliska

grundstrukturer som improvisationen och det noterade kunde samlas kring och lät dem utgöra delar i stycket. Delarna fick heta imitation, variation och maximering. Berättar om hur stycket det förändras och var det har spelats Sverige över och av vilka etc.

2. I vargens öga Jörgen spelar

Jag talar här kortfattat om hur man kan tänka med elektroniska konkreta ljud, Här vargens ljud till ett instrument. Bandstämman är komponerad efter idén att utvidga klangvärlden omkring, och replikera på, solosaxofonens klang och melodier. Vargarnas tjut är som signaler och jag blev fascinerad av att de i ursprungsmaterialet bildade melodiliknande rytmiserade fraser, som en märklig sorts sång. I vargens öga har framförts på festivaler och konserter ett flertal gånger i Sverige, Frankrike, Italien, Japan, Litauen, Kosovo, Sydafrika, Ryssland, Ungern, Nederländerna, Kroatien och Turkiet. Stycket blev uttaget till festivalen Nordiska Musikdagar och var också med på festival på Konserthuset i Stockholm 2007.

3. Signal för saxofonkvartett

Jag talat om motrytmer. Vi gör poly rytmiska övningar med hela klassen.

3 mot 2 mot 4 etc. Saxofonkvartetten demonstrerar slap-tounge.

Jag berättar ungefär: Stycket är en undersökning och koncentration i rytmer och polyrytmik, där accenterna förflyttas mot sextondelspulsen som spelas med det speciella spelsättet slap-tounge, som mera kanske liknar ett slagverksljud. Signal har spelats över hela världen på festivaler och konserter, med på programmet under Marie Samuelssons festival i Stockholms Konserthus 2007 etc....